

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 431/2014-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. júla 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť J. P. a K. G., zastúpených advokátom JUDr. Milanom Ficekom, JUDr. Milan Ficek, s. r. o., Žilinská 14, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 49 a čl. 50 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd v spojení s čl. 39 a čl. 40 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práv podľa čl. 6 a čl. 7 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tdo 61/2013 z 11. decembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. P. a K. G. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. apríla 2014 prostredníctvom poštovej prepravy doručená sťažnosť J. P. a K. G. (spolu ďalej len „sťažovateľky“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 49 a čl. 50 ústavy a práv podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) v spojení s čl. 39 a čl. 40 listiny, ako aj práv podľa čl. 6 a čl. 7 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Tdo 61/2013 z 11. decembra 2013 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva:

«Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že skúmal predovšetkým obsahové a formálne náležitosti podaného dovolania a tiež jeho prípustnosť a skutočnosť, či bolo podané oprávnenou osobou. Pri vyhodnocovaní týchto náležitostí dospel k záveru, že všetky uvedené zákonné podmienky boli pri podaní dovolania splnené.

Najvyšší súd sa teda musel vysporiadať s námietkami obvinených (v tomto prípade už sťažovateľov), pričom uviedol, že „obvinené namietali pochybenia v skutkových zisteniach“. Súd ďalej skonštatoval, že „obvinené sa domáhali tak podstatnej zmeny skutkových záverov, ktoré by viedli ku konštatovaniu, že stíhaný skutok nezavinili, napriek tomu, že súdy oboch stupňov dospeli k opačnému záveru“. S poukazom na uvedené a na skutočnosť, že dovolanie neslúži na revíziu skutkových zistení ustáleným súdmi prvého a druhého stupňa, ani na preskúmvanie nimi vykonaného dokazovania, najvyšší súd podané dovolanie odmietol.

Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že: „pre dovolací súd je rozhodujúce skutkové zistenie, podľa ktorého obvinené spáchali skutok tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorými skutkovými závermi sa stotožnil aj odvolací súd. Tieto skutkové okolnosti obsiahnuté v popise skutku potom poskytujú spoľahlivý podklad

pre naplnenie všetkých zákonných znakov pokusu prečinu podvodu podľa § 14 k § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák., zo spáchania ktorého boli obvinené uznané vinnými.“

Z odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že právnymi argumentmi, ktoré boli uvedené v podanom dovolaní (viď. vyššie) sa vôbec nezaoberal. Zo znenia dovolania (a tiež zo samotného dovolacieho dôvodu) totiž jednoznačne vyplýva, že sťažovatelia nenamietali skutkové zistenia, ku ktorým sa dospelo v rámci trestného konania, ale namietali právne posúdenie skutkových zistení, nakoľko podľa týchto neboli naplnené obligatórne znaky skutkovej podstaty prečinu podvodu. Počas trestného konania vyšlo najavo, že skutok sa stal a tiež to, že skutku sa dopustili sťažovatelia, avšak v trestnom konaní nebolo jednoznačne preukázané, že tento skutok je trestným činom podvodu, nakoľko nenapĺňa jeho obligatórne znaky. V trestnom konaní totiž nie je možné pripustiť, aby bol ktokoľvek odsúdený pre úmyselný trestný čin (v danom prípade podvod) len preto, že sa určitý skutok stal.

Sťažovatelia v podanom dovolaní nespochybňovali skutkové zistenia, ktoré boli v rámci trestného konania preukázané. Poukázali však na vykonané dôkazy, ktoré boli nesprávne právne posúdené, resp. na právnu stránku veci, ktorá bola nesprávne vyhodnotená. Z uvedeného dôvodu sťažovatelia pristúpili k podaniu dovolania, ktorým je v rámci trestného konania možné dosiahnuť nápravu v prípade výskytu procesnoprávných alebo hmotnoprávných pochybení.

Skutočnosť, že navrhovatelia v dovolaní poukázali na už vykonané dôkazy nemožno bez ďalšieho považovať za namietanie skutkových zistení. Súd, ktorý preskúmava zákonnosť a ústavnosť napadnutého rozhodnutia, nemôže objektívne, nestranne a nezávisle vyhodnotiť zákonnosť a ústavnosť napadnutého rozhodnutia bez toho, aby sa oboznámil so skutkovými zisteniami a vykonanými dôkazmi v tej ktorej právnej veci.

Z vyššie uvedených dôvodov nemôže argumentácia najvyššieho súdu obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia, ktorým dovolanie sťažovateľov odmietol, obstať. Máme za to, že v danom prípade je na mieste domnienka, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu je tzv. rozhodnutím od stola, ktoré bolo prijaté bez toho aby súd podanie (dovolanie) riadne preskúmal a vysporiadal sa s argumentmi, ktoré v ňom boli obsiahnuté. Uvedeným

spôsobom boli sťažovatelia ukrátený na svojich základných práva a slobodách, ktorých porušenie namietajú v tejto sťažnosti.»

Sťažovateľky navrhujú, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné práva sťažovateľov upravené:

- v čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 49 a čl. 50 Ústavy Slovenskej republiky,

- v čl. 6 a čl. 7 Európskeho dohovoru o ľudských právach,

- v čl. 36 ods. 1 v spojení s čl. 39 a čl. 40 Listiny základných práv a slobôd,

predovšetkým pravo na súdnu a inú právnu ochranu, resp. právo na spravodlivý súdny proces boli uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. ITdo/61/2013 zo dňa 11. 12. 2013 porušené.

2. Sťažovateľovi v 1/ priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5.000,- €, ktoré mu je Najvyšší súdu SR povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu a sťažovateľovi v 2/ priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5.000,- €, ktoré mu je Najvyšší súdu SR povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Najvyšší súdu SR je povinný uhradiť sťažovateľom spoločne a nerozdielne trovy konania v sume 284,08 € za 2 úkony právnej pomoci (prevzatie a príprava zastupovania, vypracovanie a podanie ústavnej sťažnosti) v zmysle ustanovenia § 11 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov jeden úkon právnej pomoci 134,- € + 8,04 € režijný paušál) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. ITdo/61/2013 zo dňa 11. 12. 2013 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05).

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľiek a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Z obsahu sťažnosti, ako aj navrhovaného petitu vyplýva, že sťažovateľky sa domáhajú vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 49 a čl. 50 ústavy, čl. 36 ods. 1 v spojení s čl. 39 a čl. 40 listiny a čl. 6 a čl. 7 dohovoru napadnutým rozhodnutím.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov, ústavný súd na účely posúdenia opodstatnenosti sťažnosti preskúmal napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu.

Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu ústavný súd argumentáciu sťažovateľiek nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov najvyššieho súdu. Ústavný súd nezistil, že by najvyšším súdom aplikovaný postup pri zistení a hodnotení skutkového stavu veci a pri ustálení právnych záverov mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do napadnutého rozhodnutia v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Ústavný súd nezistil, že by posudzované uznesenie najvyššieho súdu bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou, či nedostatočne odôvodnené.

Sťažovateľky v podanej sťažnosti namietajú pochybenie najvyššieho súdu spočívajúce podľa ich názoru v tom, že sa najvyšší súd nezaoberal právnymi argumentmi uvádzanými v ich dovolaní, pričom *„Zo znenia dovolania (a tiež zo samotného dovolacieho dôvodu) totiž jednoznačne vyplýva, že sťažovatelia nenamietali skutkové*

zistenia, ku ktorým sa dospelo v rámci trestného konania, ale namietali právne posúdenie skutkových zistení, nakoľko podľa týchto neboli naplnené obligatorne znaky skutkovej podstaty prečinu podvodu. Počas trestného konania vyšlo najavo, že skutok sa stal a tiež to, že skutku sa dopustili sťažovatelia, avšak v trestnom konaní nebolo jednoznačne preukázané, že tento skutok je trestným činom podvodu, nakoľko nenaplnia jeho obligatorne znaky.“.

Najvyšší súd napadnuté rozhodnutie odôvodnil takto:

«Obe obvinené prostredníctvom obhajcu podali proti uzneseniu krajského súdu dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. s odôvodnením, že napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V odôvodnení svojho dovolania uviedli, že skutok zo spáchania ktorého boli uznané vinnými nespáchali, nakoľko ich konanie nenaplnilo znaky skutkovej podstaty trestného činu podvodu, pretože nebol naplnený znak, že uviedli niekoho do omylu alebo využili niečí omyl.

V ďalšej časti odôvodnenia dovolania obvinené poukázali na viaceré konkrétne skutkové okolnosti predmetného prípadu, ako aj obsah niektorých dôkazov (prepis rozhovorov s poškodeným, výpoveď svedka - riaditeľa daňového úradu), pričom prezentovali názor, že „... žiaden dôkaz v konaní nenasvedčuje tomu záveru, že obžalované mali v úmysle si ponechať peniaze, ktoré mal poskytnúť poškodený“. V konečnom dôsledku namietali, že súdy neprihliadli na zásadu „in dubio pro reo“. ...

Obvinené vo svojich dovolaniach menovite uviedli dovolací dôvod podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i / Tr. por. teda, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Najvyšší súd sa musel vysporiadať s dovolacími námietkami obvinených K. G. a J. P., v rámci ktorých sa snažili spochybniť svoju trestnoprávnu zodpovednosť pri vylákaní finančnej hotovosti od poškodeného P. Š., poukazujúc na nedostatočné vyhodnotenie jednotlivých vo veci vykonaných dôkazov a domáhajú sa v konečnom dôsledku oslobodenia spod obžaloby s poukazom na to, že žiadnej trestnej činnosti sa nedopustili. V naznačenom

rozsahu obvinené namietli pochybenia v skutkových zisteniach ustálených vo veci skôr činnými súdmi a v nimi vykonanom hodnotení dôkazov. Pritom sa obvinené domáhali tak podstatnej zmeny skutkových záverov, ktoré by viedli ku konštatovaniu, že stíhaný skutok nezavinili, napriek tomu, že súdy oboch stupňov dospeli k opačnému záveru.

Dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 371 písm. i/ Tr. por. je, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia: správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Vo všeobecnosti treba zdôrazniť, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávnych väd, ale nie na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa, ani k preskúmvaniu nimi vykonaného dokazovania. Dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd (§ 322 ods. 3, § 326 ods. 5 Tr. por.). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúmvanie všetkých rozhodnutí súdov druhého stupňa a samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení nemôže posudzovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. Na objasnenie potrebných okolností prípadne potrebných na rozhodnutie o dovolaní môže vykonať dovolací súd len v obmedzenom rozsahu podľa § 379 ods. 2 Tr. por. Preto možnosti podania dovolania musia byť obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Preto pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa. V trestnej veci obvinených K. G. a J. P. to teda znamená, že pre dovolací súd je rozhodujúce skutkové zistenie, podľa ktorého obvinené spáchali skutok tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorými skutkovými závermi sa stotožnil aj odvolací súd.

Tieto skutkové okolnosti obsiahnuté v popise skutku potom poskytujú spoľahlivý podklad pre naplnenie všetkých zákonných znakov pokusu prečinu podvodu podľa § 14 k § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. spolupáchatel'stvom podľa § 20 Tr. zák., zo spáchania ktorého trestného činu boli obvinené uznané vinnými.

Z uvedeného je zrejmé, že v rozsahu námietok obvinených K. G. a J. P., nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c/ Tr. por. ich dovolania na neverejnom zasadnutí odmietol.»

Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti nedospel k názoru, že by napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s označenými článkami ústavy, dohovoru a listiny, a preto sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľiek v nej obsiahnutými.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júla 2014